

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KOMPARATIVNÍ ANALÝZA ČESKÉHO A FRANCOUZSKÉHO PRÁVA
OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ A ROZBOR PŘÍSLUŠNÉ PRÁVNÍ
TERMINOLOGIE**

Vedoucí práce: **JUDr. Mgr. Ivo Petruš, Ph.D.**

Autor práce: **Kateřina Kasková**

Studijní obor: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 4.

2014

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 27. dubna 2014

.....
Kateřina Kasková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu této bakalářské práce, panu JUDr. Mgr. Ivovi Petřů, Ph.D. za jeho cenné rady a podněty.

Anotace

Hlavním cílem této bakalářské práce je komparativní analýza úpravy obchodních společností v platném právu České republiky a Francie. Sekundárním cílem je rozbor příslušné právní terminologie.

Práce je rozdělena do pěti kapitol, které se následně dělí na dílčí podkapitoly. První kapitola popisuje vývoj a aktuální prameny obchodního práva v České republice a ve Francii. Druhá kapitola je zaměřena na základní instituty spojené se vznikem, fungováním a zánikem obchodních společností v obou zemích. Obsahem třetí kapitoly je typologie obchodních společností v platném právu České republiky a Francie. Čtvrtá kapitola se zabývá samotnou komparativní analýzou těchto dvou aktuálních úprav včetně jejich historického vývoje. Poslední kapitula obsahuje rozbor příslušné francouzské právní terminologie a francouzsko-český glosář. Práce je zakončena závěrem, shrnujícím hlavní poznatky a resumé ve francouzštině.

Abstract

The main aim of this bachelor thesis is comparative analysis of regulation of business companies in the current law of Czech Republic and France. The secondary aim is analysis of corresponding legal terminology.

The work is divided into five chapters that are afterwards divided into other subchapters. The first chapter describes the development and current sources of commercial law in Czech Republic and in France. Second chapter is aimed on the basic institutes connected to constitution, running and termination of business companies in both countries. The content of third chapter is typology of business companies in current law of Czech Republic and France. Fourth chapter deals with the comparative analysis itself of the current regulations and their development in the history. Last chapter contents analysis of the corresponding French legal terminology and French-Czech glossary. The work is concluded with summary and resumé in French.

Obsah

Úvod.....	8
<i>1 Vývoj a prameny obchodního práva.....</i>	<i>10</i>
1.1 Česká republika	10
1.1.1 Počátky kodifikace	10
1.1.2 Vývoj po roce 1948	10
1.1.3 Harmonizace a unifikace právního řádu po roce 1989.....	11
1.1.4 Aktuální právní úprava.....	11
1.2 Francie.....	12
1.2.1 Počátky francouzského obchodního práva spojené s tržním hospodářstvím	12
1.2.2 Předrevoluční období	12
1.2.3 Revoluční období	12
1.2.4 Zvláštní zákony	13
<i>2 Základní instituty spojené se vznikem, fungováním a zánikem obchodních společností.....</i>	<i>14</i>
2.1 Česká republika.....	14
2.1.1 Založení a vznik společností	14
2.1.2 Fungování společností.....	15
2.1.3 Zrušení a zánik společností	15
2.2 Francie.....	17
2.2.1 Založení a vznik společností	17
2.2.2 Fungování společností.....	17
2.2.3 Zrušení a zánik společností	18
<i>3 Typologie obchodních společností</i>	<i>21</i>
3.1 Česká republika.....	21
3.1.1 Veřejná obchodní společnost.....	21

4.1.2 Komanditní společnost.....	23
3.1.2 Společnost s ručením omezeným	24
3.1.3 Akciová společnost.....	26
3.2 Francie.....	29
3.2.1 Osobní společnosti	29
3.2.2 Společnosti s ručením omezeným	31
3.2.3 Společnosti akciového typu.....	35
4 <i>Komparativní analýza</i>	40
4.1 Základní prameny.....	40
4.2 Základní pojmy	41
4.3 Obchodní společnosti	41
4.3.1 Klasifikace společností.....	41
4.3.2 Osobní společnosti	42
4.3.3 Kapitálové společnosti	42
5 <i>Rozbor právní terminologie</i>	45
5.1 Charakteristika právního jazyka.....	45
5.2 Rozbor vybraných pojmů	45
5.3 Dvojjazyčný glosář.....	51
<i>Závěr</i>	53
<i>Résumé</i>	55
<i>Použité zdroje a literatura</i>	57

Úvod

Obchodní společnosti jsou nedílnou součástí života každého z nás. To platí obzvlášť, pohybujeme-li se v oblasti obchodu ať už předmětem svých studií či profesním uplatněním. V takovém případě považuji za důležité rozumět jejich fungování, tedy především tomu, jak jsou upraveny právními normami. Jelikož předmětem mého studia je francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod, tato práce se věnuje právní úpravě obchodních společností v oblasti českého a francouzského práva a jejich komparativní analýze.

Každý stát má svůj vlastní právní řád a oba tyto řády prošly jistým historickým vývojem. Ačkoli je zřejmé, že v základních principech budou obě právní úpravy podobné, předpokládám, že jsou zde i četné odlišnosti. Domnívám se, že francouzská úprava je propracovanější, tedy delší a složitější a poskytuje více možností oproti té české. Dále se domnívám, že české obchodní právo bylo ovlivněno socialistickou érou v druhé polovině 20. století.

Cílem této práce je popsat hlavní rysy obou právních úprav, abych následně mohla provést jejich komparaci a tím potvrdit či vyvrátit svou hypotézu o jejich odlišnosti. Sekundárním cílem je potom rozbor příslušné právní terminologie ve francouzském a v českém jazyce.

Zde bych se ráda pozastavila nad faktem, že obecný právní rámec obchodního práva obsahuje četné výjimky, kterým pro účely této bakalářské práce nemohu příliš věnovat v rámci dodržení předpokládaného rozsahu a cíle.

Práce bude mít tedy tři hlavní části: první popisnou, druhou komparativní a třetí částí bude jazykový rozbor. Celá práce bude pro lepší přehlednost rozdělena do několika kapitol a podkapitol.

V první části se budu věnovat zrcadlovou metodou vždy nejprve české právní úpravě a následně té francouzské. Nejdříve stručně popíši vývoj obchodního práva v České republice a ve Francii a také představím aktuální základní prameny a jejich strukturu. Dále se budu věnovat hlavním institutům spojeným se vznikem, fungováním a zánikem obchodních společností v obou zemích. Následně popíši typologii obchodních společností v českém a ve francouzském obchodním právu a zaměřím se na jednotlivé typy společností

V druhé části se dostanu k jádru práce, tedy komparativní analýze obou právních úprav obchodních společností. Zhodnotím míru rozdílnosti či podobnosti základních pramenů, základních pojmů a jednotlivých typů obchodních společností.

V třetí části se budu zabírat popisem specifických rysů právního jazyka a provedu rozbor vybraných právních termínů. Součástí bude i dvojjazyčný glosář, kde uvedu nejdůležitější francouzské termíny a jejich české ekvivalenty.

V závěru práce shrnu své poznatky získané porovnáním obou právních úprav a zhodnotím, zda se mi podařilo potvrdit svou hypotézu o jejich rozdílnosti.

Pokud jde o české právo obchodních společností, tak vycházím především ze zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a z knihy *Základy obchodního práva* od Zbyňka Švarce a kol.

Informace o francouzských obchodních společnostech čerpám z francouzského obchodního zákoníku (*Code de commerce*), konkrétně z jeho druhé knihy, která se zabývá obchodními společnostmi (*LIVRE II: Des sociétés commerciales et des groupements d'intérêt économique*). Na pomoc jsem si vzala také knihu *Droit commercial* od Jacqua Mestreho včetně jejího českého překladu *Francouzské obchodní právo*. Další použité knižní a internetové zdroje cituji v seznamu použité literatury.

1 Vývoj a prameny obchodního práva

Pro právní úpravu obchodně majetkových vztahů, tedy subsystému soukromého práva význačného širokou smluvní volností, byl v Evropě vždy typický dualismus. Obchodní právo bylo kodifikováno jednak v rámci obecných občanských zákoníků a dále v průběhu 18. a 19. století v samotných obchodních zákonících.

1.1 Česká republika

1.1.1 Počátky kodifikace

Počátky kodifikace českého obchodního práva jsou spjaty s tehdejší habsburskou monarchií. Po vydání Všeobecného zákoníku občanského v roce 1811 zůstává obchodní právo stále právem zvykovým. Jeho první kodifikací je až Všeobecný obchodní zákoník z roku 1863. Oba tyto zákoníky zůstávají i přes vznik Československa v roce 1918 platné až do roku 1950.¹

1.1.2 Vývoj po roce 1948

V únoru 1948 dochází k podstatným společenským změnám, které významně ovlivnily vývoj obchodního práva v českých zemích. V návaznosti na odmítání soukromoprávní úpravy všech společenských vztahů a jejich veřejnoprávní orientace jsou oba předchozí zákoníky nahrazeny zákonem č. 141/1950 Sb. Dále vzniká zákon č. 99/1950 Sb., o hospodářských smlouvách a hospodářské arbitráži a následně zákon č. 69/1958 Sb., o hospodářských vztazích mezi socialistickými organizacemi. Na vznik Ústavy socialistického Československa z roku 1960 navazují v rámci rozsáhlé kodifikace a rekodifikace Občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb.), Hospodářský zákoník (zákon č. 109/1963 Sb.) a Zákoník mezinárodního obchodu (zákon č. 101/1963 Sb.). Především hospodářský zákoník se řídil principem centrálně plánovaného hospodářství, kdy smluvní volnost stran a individuální potřeby ustoupily ve prospěch celospolečenských zájmů.²

¹ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 18

² tamtéž, str. 18-19

1.1.3 Harmonizace a unifikace právního řádu po roce 1989

Po přechodu k tržnímu hospodářství v roce 1989 dochází k harmonizaci a unifikaci právního řádu, která je typická pro vyspělejší státy. K 1. 1. 1992 tudíž vchází v platnost novelizace občanského i obchodního zákoníku. V rámci těchto novelizací dochází k rozvoji a prohlubování podnikatelských vztahů a k harmonizaci s evropským právem s vizí na vstup České republiky do Evropské unie v roce 2004. Jelikož soukromé právo u nás nemělo po socialistické éře velkou tradici, tvůrci obchodního zákoníku se inspirovali především zákoníkem mezinárodního obchodu, prvorepublikovou a německou právní úpravou. Došlo tak ke vzniku nesourodé směsice pravidel, která si již vyžádala mnoho novelizací.³

1.1.4 Aktuální právní úprava

Ještě do nedávna měl obchodní zákoník podobu celistvého kodexu. Vedle občanského zákoníku tak existovala další větev soukromého práva, v některých případech tedy nebylo jasné, podle kterého zákoníku se mají konkrétní právní vztahy řídit. Z tohoto a mnoha dalších důvodů došlo s účinností k 1. lednu 2014 k rekodifikaci, při které byl zrušen obchodní zákoník, a došlo k integraci soukromého práva do Nového občanského zákoníku (NOZ). Vedle toho je vyhrazen nový zvláštní zákon zabývající se právní úpravou obchodních společností a družstev a to zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích (ZOK). Tento zákon nemá být pokračováním původního Obchodního zákoníku, ale zvláštním předpisem, který se zabývá právní úpravou obchodních korporací. Pod tento pojem ZOK zahrnuje všechny formy obchodních společností i družstev.⁴

³ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 19-20

⁴ <http://obcanskyzakonik.justice.cz/obchodni-korporace/obecne/>

1.2 Francie

1.2.1 Počátky francouzského obchodního práva spojené s tržním hospodářstvím

Vznik francouzského obchodního práva sahá do 11. století a souvisí s rozkvětem tržních měst na území severní Itálie, ve Flandrech, Německu a v Champagne (především Troyes a Province). Setkáváme se zde se závazkovým právem, směnkou, která zajišťuje bezpečnější transport nebo procedurou úpadku, jakožto trestu neplaticího obchodníka.⁵ Vzniká již také skutečné právo obchodníků, tzv. lex mercatoria, s výrazně mezinárodními rysy. Jedná se však stále o právo ústní, vypracované samotnými obchodníky.⁶

1.2.2 Předrevoluční období

Od 17. století se s rozvojem národních států a posílením královské moci tyto mezinárodní rysy ztrácejí. Dochází k rozvoji cechovních organizací a v roce 1673 je Savaryho zákoníkem stanoveno povinné členství v těchto organizacích. Námořní obchod je poté podrobně upraven dalším nařízením v roce 1681. Obchodní právo je však v tomto období pouze sbírkou různých pravidel a neodpovídá novým potřebám rozvíjející se ekonomiky.⁷

1.2.3 Revoluční období

Během revoluce dochází k vyhlášení svobody obchodu a průmyslu zákonem z roku 1791, který je do dnes platný a k postupnému zrušení cechů LeChapelierovým zákonem z téhož roku.

V roce 1807 byl v rámci napoleonské kodifikační vlny přijat obchodní zákoník, který byl vytvořen v rychlosti, a byla z něj patrná Napoleonova nechuť vůči obchodníkům. Později dochází k jeho postupné dekodifikaci, díky níž se dnes většina obchodního práva nachází mimo zákoník ve zvláštních zákonech.⁸

⁵ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 9

⁶ <http://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodne-pravo-v-zavazkovych-vztazich-z-mezinarodniho-obchodu-lex-mercatoria-cast-i-22524.html>

⁷ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 9

⁸ tamtéž, str. 10

1.2.4 Zvláštní zákony

Na těchto později přijatých zvláštních zákonech je dle Jacqua Mestreho možné pozorovat tři hlavní rysy. Jedná se o snahu dát obchodníkům k dispozici právní prostředky pro jejich činnost (např. zákony o obchodních společnostech z 24. července 1867), snahu zamezit zneužívajícímu chování obchodníků ve vztazích s neobchodníky (zákon z 10. ledna chránící spotřebitele) i mezi obchodníky navzájem (nařízení z 1. prosince 1986 o svobodě soutěže) a potřebu chránit podniky v obtížích, protože představují ekonomickou hodnotu a jsou synonymem pracovních míst (zákon z 1. března 1984 o předcházení a smírném vyrovnání potíží).⁹

⁹ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 10

2 Základní instituty spojené se vznikem, fungováním a zánikem obchodních společností

2.1 Česká republika

Obchodní společnost je nejčastější právní formou podnikání. Její výhody tkví ve spojení kapitálu a podnikatelských schopností a rozdělení podnikatelského rizika. Občanským zákonem byla obchodní společnost vymezena jako právnická osoba založená za účelem podnikání.¹⁰ ZOK pouze určuje, že obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva a dále rozděluje obchodní společnosti na jednotlivé typy.¹¹ O typologii obchodních společností se podrobněji zmiňuji v následující kapitole.

2.1.1 Založení a vznik společností

Chceme-li pochopit obecný rámec fungování obchodních společností, je potřeba rozlišit termíny založení a vznik společnosti. Obchodní společnost je založena podepsáním zakladatelského dokumentu. Jedná se buďto o společenskou smlouvu nebo o zakladatelskou listinu, zakládá-li společnost jedna osoba. U akciové společnosti pak mohou být součástí zakladatelského dokumentu i stanovy. Obchodní společnost musí být založena s výjimkou s.r.o. a a.s. minimálně dvěma osobami.¹²

Do 6 měsíců od založení společnosti musí společnost podat návrh na zápis do Obchodního rejstříku, jinak nastávají tytéž účinky jako při odstoupení od smlouvy. Tuto lhůtu lze společenskou smlouvou změnit.¹³ Ke vzniku obchodní společnosti pak dochází zapsáním do Obchodního rejstříku a to ke dni uvedeném v návrhu.¹⁴

¹⁰ Obchodní zákoník, § 56

¹¹ Zákon o obchodních korporacích, § 1

¹² ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 72

¹³ Zákon o obchodních korporacích, § 9

¹⁴ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 73

2.1.2 Fungování společností

Fungování obchodní společnosti je zajišťováno především pomocí jejích orgánů, které jsou tvořeny jednotlivcem nebo skupinou osob. Orgány společnosti jsou tvořeny obligatorně - jejich existenci vyžaduje zákon, nebo fakultativně.¹⁵

Mezi obligatorní patří statutární orgán, kterým je zajištěno jednání společnosti. Nejvyšším orgánem je shromáždění všech společníků (v případě kapitálových společností se nazývá ‚valná hromada‘). Jedná se o rozhodčí článek obchodní společnosti. Dále je tvořen dozorčí orgán (obligatorně jen u a.s.), jehož úkolem je sledovat a kontrolovat činnost statutárního orgánu, dohled nad uskutečňováním podnikatelské činnosti a kontrola hospodaření společnosti.¹⁶ O dalších orgánech se zmiňuji dále v rámci popisu jednotlivých právních forem.

2.1.3 Zrušení a zánik společností

Obdobně jako rozlišujeme založení a vznik obchodní společnosti, je potřeba vymezit i její zrušení a zánik. Zrušení společnosti znamená ukončení její ekonomické činnosti na základě rozhodnutí společníků nebo na základě rozhodnutí soudu (z důvodu závažného porušení povinností uložených zákonem).¹⁷

V případě zrušení obchodní společnosti s likvidací (rozumějme likvidaci obchodního majetku) je cílem uspokojení všech věřitelů společnosti a rozdělení likvidačního zůstatku mezi společníky. Je stanovena osoba likvidátora, která je orgánem společnosti a za své působení odpovídá stejným způsobem jako členové statutárního orgánu společnosti.¹⁸

Zrušení společnosti bez likvidace je v podstatě přeměna společnosti, kdy obchodní jmění přechází na jejího právního nástupce. K takovému zrušení může dojít pouze na základě dobrovolného rozhodnutí společníků. Rozlišujeme přeměnu fúzí, převodem jmění na společníka, rozdělením nebo změnou právní formy.¹⁹

¹⁵ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň, str. 70

¹⁶ tamtéž

¹⁷ tamtéž, str. 75

¹⁸ tamtéž, str. 76-77

¹⁹ tamtéž, str. 80-81

K zániku společnosti dochází dnem výmazu společnosti z obchodního rejstříku. Končí tím právní subjektivita obchodní společnosti jako právnické osoby, nezaniká však ručení společníků.²⁰

²⁰ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň, str. 84

2.2 Francie

2.2.1 Založení a vznik společností

Proces založení francouzské obchodní společnosti začíná podepsáním společenské smlouvy, následně je potřeba splnit formality, jejichž nedodržení má za následek sankce. Poté vzniká nezávislá právnická osoba, která se stává aktérem obchodního života.²¹

Francouzská obchodní společnost je založena dvěma nebo více osobami.²² V osobních společnostech je společenská smlouva podepisována všemi společníky a může být měněna pouze s jednomyslným souhlasem všech zúčastněných stran s výhradou možného liberálnějšího ustanovení pro komandisty. U akciových společností podepisují stanovy všichni společníci pouze pokud je a.s. založena bez veřejné výzvy k úpisu akcií. Při sukcesivním založení však stačí podpis jednoho zakladatele. Stanovy mohou být měněny vůli většiny bez ohledu na nepřítomné nebo hlasující proti.²³

Formální požadavky pro založení společnosti je dle Jacqua Mestrehého možno rozdělit do tří kategorií.²⁴ První z nich je písemné vyhotovení stanov, dále jde o oznámení o založení společnosti, které musí být zveřejněno v listu pověřeném v místě sídla společnosti přijímáním úředních oznámení. Třetí kategorií jsou formální požadavky vztahující se k obchodnímu a společenskému rejstříku.²⁵ Pro podání žádosti o zápis společnosti do obchodního a společenského rejstříku není stanovena žádná lhůta. Zápisem společnosti do obchodního rejstříku dochází k vzniku společnosti jako právnické osoby.

2.2.2 Fungování společností

Fungování francouzské obchodní společnosti je založeno na výkonu pravomoci, které zajišťují členové jejích orgánů a na účasti společníků na životě společnosti.

²¹ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 65

²² Občanský zákoník, čl. 1832

²³ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 66

²⁴ tamtéž, str. 70

²⁵ *Registre du commerce et des sociétés*

Dle formy společnosti podléhají orgány různým pravidlům (např. jednatelem společnosti s ručením omezeným nebo předsedou správní rady akciové společnosti může být pouze fyzická osoba, zatímco jednatelem veřejné obchodní společnosti a společnosti komanditní mohou být i osoby právnické).

Postavení členů orgánů můžeme vymežit negativně – nejsou zaměstnanci společnosti ani obchodníky. Z hlediska pozitivního vymezení byli dříve považováni za mandátáře společnosti, dnes je spíše považujeme za orgány právnické osoby – jsou tedy součástí těla společnosti, což znamená, že když jednají, jedná i společnost.²⁶

Pokud jde o pravomoci, platí, že členové orgánů mohou ve vztahu ke třetím osobám činit vše, co zákon nevyhradil do kompetence valných hromad společníků. Žádným takovýmto jednáním však nesmí být ohroženo sledování předmětu společnosti určeného stanovami.²⁷

Z hlediska účasti společníků na životě společnosti rozlišujeme následující práva a závazky:²⁸

- právo účastnit se jednání na valných hromadách (toto právo je určeno kogentně, nemůže být tedy vyloučeno stanovami nebo nerespektováno členy orgánů),
- právo hlasovat (judikatura jej chrání tím, že prohlašuje za neplatná ta ustanovení ve stanovách, která by rušila právo některého společníka hlasovat a dohody o výkonu hlasovacích práv, kterými by se společník předem vzdával práva hlasovat nebo by se zavazoval hlasovat určitým způsobem)
- právo být informován
- právo postihnout vedení
- právo setrvat ve společnosti
- povinnost poskytnutí vkladu, ke kterému se společník zavázal
- povinnost plnit společenskou smlouvu v dobré víře

2.2.3 Zrušení a zánik společností

²⁶ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 76

²⁷ tamtéž, str. 76-77

²⁸ tamtéž, str. 77-78

Ke zrušení francouzské obchodní společnosti dochází dle Jacqua Mestrehu z důvodů pravidelných, kam patří uběhnutí času, na který byla společnost zřízena (tato doba nesmí překročit 99 let), uskutečnění nebo zánik předmětu, naplnění zvláštního důvodu určeného ve stanovách (např. úmrtí akcionáře) nebo z důvodů nahodilých, mezi něž patří dobrovolné zrušení (rozhodují o něm společníci ve sboru většinou požadovanou pro změnu stanov) a soudní zrušení a to v různých případech (např. zrušení ze spravedlivých důvodů, zrušení vyplývající z rozsudku, kterým se konstatuje neplatnost společnosti, zrušení na základě shromáždění všech podílů v jedné ruce nebo zrušení jako sankce uložená trestním soudem v rámci nového institutu trestní odpovědnosti právnických osob). Podobně jako založení, i zrušení obchodní společnosti musí být uveřejněno v deníku oprávněném uveřejňovat úřední oznámení.²⁹

Obvyklými následky zrušení obchodní společnosti jsou likvidace a vypořádání. Jde o soubor operací, které směřují k ukončení obchodů, shromáždění aktiv, zaplacení dluhů a získání čistých aktiv, která se rozdělí mezi společníky. Jedná se pro společníky o povinnou fázi, jejímž předmětem je vyplatit věřitele společnosti. Ačkoli se zrušením ukončuje existence společnosti, právní subjektivita pro potřeby likvidace přetrvává až do jejího uzavření. Společnost je zastupována likvidátorem a její název musí být v právních úkonech následován dodatkem „společnost v likvidaci“. Společnost v této fázi není způsobilá k úkonům, kterých není zapotřebí k likvidaci, jako např. změna formy. Likvidace je určena buďto dohodou (je upravena ve stanovách nebo výslovnou dohodou stran) nebo dochází k soudní likvidaci.³⁰

Na vypořádání mezi společníky se dle občanského zákoníku použije úprava vypořádání dědictví.³¹ Vypořádat se tedy lze dohodou nebo soudně, každý ze společníků může žádat svou část z majetku společnosti in natura, nejčastěji však dochází k realizaci aktiv společnosti likvidátorem, takže dojde k pouhému rozdělení finančního zůstatku.³²

Po zveřejnění uzavření likvidace musí likvidátor požádat o výmaz z obchodního a společenského rejstříku a to ve lhůtě jednoho měsíce od zveřejnění.³³

²⁹ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 81-82

³⁰ tamtéž, str. 82

³¹ Občanský zákoník, čl. 1844-9

³² MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 83

³³ Dekret č. 84-406 z 30. května 1984, čl. 24

Výjimečným následkem zrušení obchodní společnosti je fúze – dochází k převodu jmění jedné nebo více společností na jinou společnost, která ji absorbuje nebo na novou společnost, kterou založí – nebo rozdělení, kdy společnost své jmění rozdělí a vloží ho do více společností, které tyto části převezmou, nebo do nově vzniklých společností.³⁴

³⁴ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 83

3 Typologie obchodních společností

3.1 Česká republika

Obchodní společnosti rozděluje ZOK na osobní a kapitálové.³⁵ Osobní společnosti se vyznačují osobní účastí společníků bez vkladové povinnosti a předpokládají společné a nerozdílné ručení všech společníků za závazky společnosti celým jejich majetkem. Kapitálové společnosti naopak vyžadují vklad od každého společníka, přičemž společníci neručí za závazky společnosti. Toto rozdělení ale není jednoznačné, protože existují společnosti s rysy jak osobními tak kapitálovými, takzvané hybridy.³⁶ ZOK ve své první části s názvem Obchodní korporace rozlišuje následující typy obchodních společností: veřejná obchodní společnost (čistě osobní společnost), komanditní společnost (osobní hybrid), společnost s ručením omezeným (kapitálový hybrid) a akciová společnost (čistě kapitálová společnost).³⁷ Poslední hlava této části je věnována družstvům, o kterých se pro potřeby této bakalářské práce rozepisovat nebudu.

3.1.1 Veřejná obchodní společnost

Jak vyplývá z úvodu této kapitoly, pro veřejnou obchodní společnost je typická vysoká míra účasti společníků na řízení a vedení společnosti, kdy každý společník je oprávněn být jejím statutárním orgánem.³⁸ Vkladová povinnost je zde pouze dobrovolná, na druhou stranu zde sledujeme vysokou míru osobní odpovědnosti společníka za závazky společnosti, kdy společníci ručí za dluhy společnosti společně a nerozdílně³⁹ (tzv. neomezené osobní ručení společníků) Veřejná obchodní společnost může být založena pouze za účelem podnikání.

Ačkoli se jedná o právnickou osobu, lze vysledovat tendence k chápání této obchodní společnosti jako pouhé sdružení společně podnikajících osob. Příkladem je

³⁵ Zákon o obchodních korporacích, § 1

³⁶ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 66

³⁷ Zákon o obchodních korporacích, § 1

³⁸ tamtéž, § 106

³⁹ tamtéž, § 95

zákon o dani z příjmu, podle něhož jsou poplatníkem daně jednotliví společníci a nikoli společnost jako celek.⁴⁰

Založení společnosti

Společnost musí být založena minimálně dvěma osobami a po celou dobu její existence musí mít minimálně 2 společníky.⁴¹ Pokud nese společnost v názvu jméno alespoň jednoho ze společníků, postačí dodatek a spol., jiným možným označením je veř. obch. spol. nebo v.o.s.⁴²

Veřejná obchodní společnost je založena podpisem společenské smlouvy všemi zakladateli.

Fungování společnosti

Jediným obligatorním orgánem v.o.s. je statutární orgán, jímž jsou dle ZOK všichni společníci, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Rozhodčím orgánem jsou přímo společníci, kteří rozhodují pomocí souhlasu všech společníků, nestanoví-li zákon nebo společenská smlouva jinak.⁴³

Zisk se dělí mezi společníky rovným dílem,⁴⁴ dispozitivnost této právní úpravy však umožňuje, aby společenská smlouva stanovila rozdělení zisku například na základě odlišné výše vkladů, rozdílné míry účasti na vedení a řízení společnosti nebo na realizaci podnikatelské aktivity společnosti. Přitom za zisk považujeme celkový dosažený zisk společnosti, nikoli čistý obchodní zisk po zdanění a to právě z důvodu specifické úpravy zákona o dani z příjmu.⁴⁵

Pokud zanikne účast společníka za trvání společnosti, vzniká tomuto společníkovi případně jeho dědici či právnímu nástupci právo na vypořádací podíl. Ten se stanoví stejně jako výše podílu na likvidačním zůstatku.⁴⁶

Zrušení a zánik společnosti

Pokud dojde ke zrušení společnosti s likvidací, vzniká společníkům právo na podíl na likvidačním zůstatku. Tento zůstatek se rozdělí mezi společníky nejdříve do

⁴⁰ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 108

⁴¹ Zákon o obchodních korporacích, § 95

⁴² tamtéž, § 96

⁴³ tamtéž, § 105

⁴⁴ tamtéž, § 112

⁴⁵ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 113

⁴⁶ tamtéž

výše hodnoty jejich splacených vkladů. Pokud nedosáhne zůstatek potřebné výše, rozdělí se mezi společníky pouze poměrně a to opět podle výše splacených vkladů. V případě, že hodnota zůstatku naopak převyšuje souhrn výše splacených vkladů, rozdělí se likvidační zůstatek nejdříve dle výše splacených vkladů, zbytek potom připadne všem společníkům rovným dílem.⁴⁷

4.1.2 Komanditní společnost

U komanditní společnosti převažují osobní rysy nad kapitálovými, mluvíme o tzv. osobním hybridu. Rozlišujeme zde dva typy společníků – komandisty a komplementáře.⁴⁸ Komandista má vkladovou povinnost, většinou se nepodílí na samotném výkonu podnikatelské činnosti společnosti a za její závazky ručí do výše svého nesplaceného vkladu⁴⁹ (výši a způsob vkladové povinnosti určí dle ZOK společenská smlouva).⁵⁰ Naproti tomu komplementář reálně vykonává podnikatelskou činnost společnosti a většinou se nepodílí vkladem. Všichni komplementáři ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně celým svým majetkem.⁵¹

Založení a vznik společnosti

Komanditní společnost musí být stejně jako v.o.s. založena výhradně za účelem podnikání. K založení společnosti je potřeba minimálně dvou osob, stejně tak i po dobu její existence musí mít společnost dva společníky. Společenskou smlouvu musí podepsat všichni zakladatelé.⁵²

Fungování společnosti

Jediným obligatorním orgánem komanditní společnosti je stejně jako u v. o. s. statutární orgán. Právo na obchodní vedení společnosti stejně jako právo být statutárním orgánem přísluší výhradně komplementářům.⁵³ Komandistům naopak přísluší právo na informace a kontrolní práva. Právo na podíl na zisku, právo na vypořádací podíl a právo na podíl na likvidačním zůstatku přísluší všem společníkům. Rozhodujícím orgánem jsou všichni společníci.⁵⁴

⁴⁷ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 117

⁴⁸ Zákon o obchodních korporacích, § 118

⁴⁹ tamtéž, § 122

⁵⁰ tamtéž, § 124

⁵¹ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 120

⁵² tamtéž, str. 122

⁵³ Zákon o obchodních korporacích, § 125

⁵⁴ tamtéž

Podíl na zisku se mezi stranami společnosti rozdělí napůl, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Tyto dva díly se následně dělí mezi jednotlivé komandisty (dle výše splacených vkladů) a komplementáře (rovným dílem). Společenská smlouva může opět určit jiné rozdělení.⁵⁵

Zrušení a zánik společnosti

Při zrušení společnosti s likvidací je opět široká smluvní volnost. Dle úpravy obchodního zákoníku má každý ze společníků právo na vrácení částky ve výši splaceného vkladu, přičemž přednostní právo mají komandisté. Zbytek se rozdělí mezi společníky dle stejných zásad jako zisk. Pokud je výše likvidačního zůstatku nedostatečná k takovému rozdělení, rozdělí se rovnou mezi společníky dle stejných zásad jako zisk. Podobně jako podíl na likvidačním zůstatku se vypočítává i vypořádací podíl.

3.1.2 Společnost s ručením omezeným

Jedná se o společnost, ve které kapitálové rysy převažují nad osobními, tzv. kapitálový hybrid. Základní kapitál společnosti (výše byla původně 200 000 Kč, nově dle ZOK určí výši společenská smlouva) je tvořen vklady společníků (původně 20 000 Kč, dle nové úpravy stačí pouze 1 Kč). Ti ručí za závazky společnosti, dokud není do obchodního rejstříku zapsáno splacení všech vkladů.⁵⁶

Založení a vznik společnosti

Na rozdíl od předchozích právních forem může tato společnost být založena i za jiným než podnikatelským účelem. Dalším rozdílem je, že společnost, řazená obecným ustanovením ZOK mezi kapitálové společnosti, může být založena pouze jednou osobou.⁵⁷ V takovém případě nahrazuje společenskou smlouvu zakladatelská listina pořízená formou veřejné listiny.⁵⁸ Horní strop počtu společníků s.r.o. v ZOK stanoven není.

Název společnosti musí dle ZOK obsahovat označení "společnost s ručením omezeným", které může být nahrazeno zkratkou "spol. s r.o." nebo "s.r.o."⁵⁹

⁵⁵ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 127

⁵⁶ Zákon o obchodních korporacích, § 132

⁵⁷ tamtéž, § 11

⁵⁸ tamtéž, § 8

⁵⁹ tamtéž, § 132

Obchodní podíl

Obchodní podíl určuje míru účasti společníka na společnosti, je vyjádřen zlomkem nebo procentem a jeho výše je určena podle poměru vkladu k základnímu kapitálu společnosti, společenská smlouva však může toto ustanovení upravit. Tento podíl může být se souhlasem valné hromady převeden na jiného společníka, případně na třetí osobu, pokud to připouští společenská smlouva. Pokud společník zemře, obchodní podíl přechází na dědice. Se souhlasem valné hromady může dojít rovněž k rozdělení podílu, musí být zachována nejnižší výše vkladu požadovaná Zákonem o obchodních korporacích nebo společenskou smlouvou.⁶⁰ Obdobně může dojít i ke spojení obchodních podílů.

Práva a povinnosti společníka

Společníci mají dle ZOK povinnost splatit vklad a to za podmínek a ve lhůtě určené ve společenské smlouvě, nejpozději však do 5 let ode dne vzniku společnosti nebo od převzetí vkladové povinnosti za trvání společnosti,⁶¹ dále povinnost odevzdat kmenový list, stanoví-li tak zákon, příplatkovou povinnost, určí-li tak společenská smlouva (jde o příspěvek na vytvoření vlastního kapitálu společnosti), ručební povinnost (jedná se o osobní rys společnosti – ručení solidárně, ale omezeně, tedy společníci ručí za závazky společnosti, dokud nebylo do obchodního rejstříku zapsáno splacení všech vkladů).

Mezi práva společníka patří právo na informace, právo podat společnickou žalobu (každý společník je oprávněn domáhat se za společnost náhrady újmy proti jednateli nebo splnění jeho případné povinnosti a v těchto řízeních společnost zastupovat).⁶²

Fungování společnosti

Obligatorními orgány společnosti jsou statutární orgán a valná hromada. Statutárním orgánem společnosti je jednatel nebo více jednatelů, přičemž způsob jejich jednání za společnost je upraven společenskou smlouvou.⁶³ Valnou hromadu tvoří všichni společníci a je to nejvyšší orgán, který zajišťuje rozhodování společnosti. K usnášení je nutná přítomnost společníků, kteří mají alespoň polovinu všech hlasů,

⁶⁰ Zákon o obchodních korporacích, § 145

⁶¹ tamtéž, § 150

⁶² tamtéž, § 157

⁶³ tamtéž, § 194

neurčí-li společenská smlouva jinak.⁶⁴ V případě, že má společnost pouze jednoho společníka, vykonává funkci valné hromady tento společník.⁶⁵

Fakultativně může společnost vytvořit dozorčí radu.⁶⁶

Zrušení a zánik společnosti

Dohoda společníků o zrušení společnosti musí mít dle ZOK podobu veřejné listiny. Společenská smlouva může určit způsoby, za kterých se společník může domáhat zrušení společnosti.⁶⁷

3.1.3 Akciová společnost

Akciová společnost je tzv. čistě kapitálová forma obchodní společnosti. V platné právní úpravě této společnosti se odráží vývoj sahající až k římskému právu, inspirace zahraničními úpravami (rakouské, německé a částečně francouzské) a od vstupu České republiky do Evropské unie pozorujeme také vliv směrnic evropského komunitárního práva. Z toho vyplývá rozsah a komplexnost právní úpravy akciové společnosti.⁶⁸ Pro účely této bakalářské práce si však dovoluji shrnout pouze její hlavní rysy.

Základní kapitál je tvořen určitým počtem akcií o určité jmenovité hodnotě. Za závazky společnosti neručí jednotliví společníci, tedy akcionáři, ale společnost jako taková a to celým svým majetkem.⁶⁹

Založení a vznik společnosti

Akciovou společnost, čázenou dle ZOK mezi kapitálové společnosti, může založit nejméně jedna osoba.⁷⁰ Zakladatelským dokumentem je dle počtu zakladatelů buďto zakladatelská smlouva nebo zakladatelská listina. Rozlišujeme dva způsoby založení akciové společnosti, a sice tzv. založení společnosti na základě veřejné nabídky akcií (tedy postupné zakládání) nebo založení společnosti bez veřejné nabídky akcií (tedy jednorázové založení). Tomu je přizpůsobena i výše základního kapitálu, která je ze zákona v prvním případě minimálně 20 milionů Kč, v druhém případě 2 miliony Kč.⁷¹ První způsob je komplikovanější a pro akcionáře rizikovější a proto se v praxi

⁶⁴ Zákon o obchodních korporacích, § 169

⁶⁵ tamtéž, § 12

⁶⁶ tamtéž, § 201

⁶⁷ Zákon o obchodních korporacích, § 241

⁶⁸ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 155

⁶⁹ Tamtéž, str. 156

⁷⁰ Zákon o obchodních korporacích, § 11

⁷¹ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. Str. 159

příliš nevyužívá. V obou případech musí dojít ke schválení stanov akciové společnosti, které od vzniku společnosti přebírají úlohu společenské smlouvy či listiny (její účinky tímto okamžikem zanikají).

Cenné papíry

Práva a povinnosti akcionářů jsou inkorporována do zvláštních cenných papírů, nejčastěji do akcií. Akcie je podílnickým cenným papírem, tedy představuje podíl akcionáře na společnosti a plyne z ní především právo podílet se na řízení společnosti, právo na podíl na zisku a právo na podíl na likvidačním zůstatku.⁷²

Z hlediska formy lze dle ZOK rozlišovat akcie na majitele a akcie na jméno.⁷³ Akcie na majitele jsou neomezeně převoditelné.⁷⁴ Naproti tomu akcie na jméno je převoditelná rubopisem a předáním, jak plyne z aplikace téhož zákona.⁷⁵

Dále rozlišujeme z hlediska podoby akcie listinné, tedy spojené s určitým hmotným substrátem (většinou se jedná o papír) a zaknihované, které mají podobu zápisu do zákonem stanovené evidence.⁷⁶

Kromě akcií mohou být práva a povinnosti akcionářů inkorporována například do zatímních listů nebo poukázek na akcie. Mimo tyto korporální cenné papíry (nesoucí právo účasti na podnikání nebo na majetku) může akciová společnost vydávat dluhopisy, opční listy nebo kupony.⁷⁷

Fungování společnosti

Obligatorními orgány akciové společnosti jsou valná hromada, tvořená všemi akcionáři a konající se jednou za rok, představenstvo, tvořené minimálně třemi členy a mající jednak rozhodovací pravomoc a jednak pravomoc prezentovat společnost navenek, a nakonec dozorčí rada, která je rovněž minimálně tříčlenná a může kromě výkonu kontrolní funkce také svolat valnou hromadu nebo dle stanov společnosti volit a odvolávat členy představenstva.

Zrušení a zánik společnosti

Zrušení a zánik společnosti se řídí obecným ustanovením ZOK s tím, že k likvidaci společnosti jsou vymezeny některé odchylky. Příkladem těchto odchylek může

⁷² Zákon o obchodních korporacích, § 256

⁷³ tamtéž, § 263

⁷⁴ tamtéž, § 274

⁷⁵ tamtéž, § 269 - 271

⁷⁶ ŠVARC, Zbyněk. Základy obchodního práva. 2011, Plzeň. str. 168

⁷⁷ tamtéž, str. 169-174

být § 549 ZOK, který určí, že části likvidačního zůstatku se dělí mezi akcionáře v poměru odpovídajícím splacené jmenovité hodnotě jejich akcií.

3.2 Francie

Dle Jacqua Mestrehu lze ve francouzském obchodním právu rozlišit tři druhy obchodních společností.⁷⁸ Prvním druhem jsou osobní společnosti, do kterých patří veřejná obchodní společnost (*société en nom collectif*) a komanditní společnost (*société en commandite simple*). Dalším druhem jsou společnosti s ručením omezeným, do kterých zahrnujeme společnost s ručením omezeným (*société à responsabilité limitée*) a jednočlenný podnik s ručením omezeným (*entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée*). Třetím druhem jsou společnosti akciového typu neboli kapitálové společnosti, kam zahrnujeme akciovou společnost (*société anonyme*), komanditní společnost na akcie (*société commandite par action*) a zjednodušenou akciovou společnost (*société par action simplifiée*).

V následujících kapitolách se zaměřím na jednotlivé typy francouzských obchodních společností tak, jak je rozlišuje Jacques Mestre v publikaci Francouzské obchodní právo.

3.2.1 Osobní společnosti

Veřejnou obchodní společnost a komanditní společnost spojuje tzv. *intuitus personae*, tedy význam osob, z něhož vyplývají dva důležité důsledky: společenské podíly jsou v zásadě nepřevoditelné (pouze na základě jednomyslného souhlasu všech společníků) a společnost se v zásadě ruší opatřením zakazujícím výkon obchodního povolání nebo rozhodnutím o nezpůsobilosti k právním úkonům vydaným vůči některému ze společníků.⁷⁹

K založení osobních společností dochází podepsáním společenské smlouvy všemi společníky.

Rozdíly mezi veřejnou obchodní společností a komanditní společností⁸⁰

Zásadním rozdílem mezi veřejnou obchodní společností a komanditní společností najdeme v ručení za dluhy společnosti. V první z nich ručí všichni společníci neomezeně, v druhé pak rozlišujeme komplementáře, ručící neomezeně a komandisty, ručící jen do výše svých vkladů. Z toho vyplývá, že společníci v.o.s. a

⁷⁸ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 65

⁷⁹ Zákon č. 66-537 z 24 července 1966, čl. 22 a 33

⁸⁰ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 85

komplementáři se považují za obchodníky, nesoucí plně rizika svého obchodování a je zde nutná způsobilost k uzavírání obchodů. Jmenovaní společníci mohou zároveň být jednatelem společnosti, na rozdíl od komandistů, kterým je účast na řízení společnosti zakázána. Na řízení společnosti se podílejí všichni neomezeně ručící společníci, pokud stanovy nestanoví jinak.⁸¹

Jednání společníků

Vztahy mezi společníky mohou být upraveny stanovami. V opačném případě může jednatel činit všechny akty řízení společnosti, které jsou v jejím zájmu.⁸² Při jednání se třetími osobami zavazuje jednatel společnost všemi svými právními jednáními, pokud tato jednání splňují podmínku, že je lze subsumovat pod předmět společnosti. Pokud se chování jednatele neshoduje se stanovami, bude odpovědný vzhledem ke společnosti, ale vůči třetím osobám bude toto jednání platné a společnost jím bude zavázána, samozřejmě za podmínky shody tohoto jednání s předmětem podnikání společnosti.⁸³

Práva a povinnosti společníků

Zaměřím se nyní na práva a povinnosti společníků. Společníci mají právo podílet se na řízení. O jednatelech společnosti jsem se již zmiňovala výše. Společníci – nejednatelé a komandisté mají právo na sdělení obsahu účetnictví a jiných listin a to dvakrát do roka. Mohou také předkládat písemné dotazy na řízení společnosti.⁸⁴

Dále mají právo na peněžité plnění, nejvýznamnějším takovým právem je právo na podíl ze zisku, dalším je právo na úroky z částek, půjčených společností v rámci společnického běžného účtu (ten je zřízen pomocí záloh nebo půjček za účelem předcházení problému s nedostatkem disponibilní hotovosti ve společnosti), nebo právo na podíl z likvidačního zůstatku.⁸⁵

Dalším je právo na dodržování smlouvy. Stanovy mohou být měněny jen s jednomyslným souhlasem společníků.⁸⁶

Hlavní povinností společníků je podílet se na ztrátách společnosti. Ve vztahu mezi společníky jsou zavázání úměrně svým vkladům, ve vztahu k věřitelům ručí

⁸¹ Zákon č. 66-537 z 24 července 1966, čl. 12

⁸² tamtéž, čl. 13

⁸³ tamtéž, čl. 14

⁸⁴ tamtéž, čl. 17 a 29

⁸⁵ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 87

⁸⁶ tamtéž

společníci v.o.s. a komplementáři neomezeně a solidárně za všechny závazky společnosti⁸⁷ a komandisté jen do výše svého vkladu.⁸⁸

Daňový režim⁸⁹

Společníci osobních společností jsou daněni individuálně daní z příjmu podle jejich podílu na zisku. Dani ze společnosti podléhá část zisku komanditní společnosti připadající na komandisty. Společnost si však může zvolit daňový režim kapitálových společností a v tom případě platí společnost ze svých zisků daň ze společnosti a společníci již platí daň z příjmu jen z rozděleného zisku.

Zrušení a zánik společnosti⁹⁰

Důsledkům zrušení společnosti se již věnuji v obecné úpravě obchodních společností. Dále se tedy budu zabývat pouze důvody zrušení specifických pro osobní společnosti. Mezi tyto důvody patří úmrtí společníka (s výjimkou úmrtí komandisty, kdy společnost pokračuje v činnosti), kolektivní řízení, zákaz nebo nezpůsobilost postihnuvší společníka a odvolání jednatele – společníka určeného stanovami.

3.2.2 Společnosti s ručením omezeným

V této části se budu věnovat především hlavním rysům společnosti s ručením omezeným (*société à responsabilité limitée*), na závěr uvedu odlišnosti a výhody jednočlenného podniku s ručením omezeným (*entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée*).

Společnost s ručením omezeným

Společné rysy s osobními a s kapitálovými společnostmi⁹¹

Společnost s ručením omezeným se podobá osobním společnostem neobchodovatelnými podíly, které jsou převoditelné pouze za velmi přísných podmínek. Akciovým společnostem se naopak blíží ručením společníků, které je omezeno do výše jejich podílu ve společnosti a také tím, že společnost se neruší pro úmrtí, nezpůsobilost nebo osobní úpadek společníka.

⁸⁷ Zákon č. 66-537 z 24 července 1966, čl. 10

⁸⁸ tamtéž, čl. 23

⁸⁹ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 87

⁹⁰ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 88

⁹¹ tamtéž

Založení společnosti s ručením omezeným

K založení společnosti s ručením omezeným je potřeba podepsání společenské smlouvy všemi společníky.

Společnost musí mít minimálně jednoho⁹² a maximálně sto společníků.⁹³ Za obchodníky se tito společníci nepovažují, proto nemusí mít způsobilost k uzavírání obchodů a společníkem se může stát i nezletilec.

Výše základního kapitálu není zákonem určena, obchodní zákoník pouze uvádí, že bude stanovena ve stanovách společnosti a že bude kapitál rozdělen na rovné podíly.⁹⁴

Název společnosti může obsahovat jméno jednoho nebo více společníků a musí jej předcházet nebo následovat označení „společnost s ručením omezeným“ nebo iniciály SARL⁹⁵ a uvedení výše základního kapitálu.⁹⁶

Stanovy musí být písemné, přičemž mohou být sepsány notářským zápisem nebo pouze jako soukromá listina (poté je potřeba sepsat čtyři originály a jeden nekolokovaný exemplář je třeba předat každému ze společníků). Stanovy určí rozdělení podílů mezi společníky a obsahují ocenění každého nepeněžitého vkladu, je zde zmíněno splacení vkladů a uložení peněžních fondů a je k nim připojen přehled právních úkonů uzavřených na účet vznikající společnosti s určením závazků, které z nich pro společnost vyplývají. Sepsání zakládací listiny se musí zúčastnit všichni společníci osobně nebo pomocí zmocněnce opatřeného zvláštní plnou mocí.⁹⁷

Následně je potřeba splnit publikační povinnost uveřejněním oznámení v oprávněném deníku. Formality spojené s obchodním a společenským rejstříkem jsou shodné s ostatními společnostmi.⁹⁸

Režim podílů

Společenský podíl nemůže být představován žádnou formou cenných papírů. Podíly tak mohou být převedeny pouze občanskoprávními způsoby⁹⁹ – sepsáním písemného právního úkonu a oznámením společnosti nebo akceptací společností

⁹² Občanský zákoník, čl. 223-1

⁹³ tamtéž, čl. 223-3

⁹⁴ tamtéž, čl. 223-2

⁹⁵ *Société à responsabilité limitée*

⁹⁶ Občanský zákoník, čl. 223-1

⁹⁷ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 90

⁹⁸ tamtéž

⁹⁹ Občanský zákoník, čl. 1690

notářským zápisem. Podíly se mohou volně převádět mezi společníky, na třetí osoby je potřeba souhlas většiny společníků představující alespoň tři čtvrtiny základního kapitálu společnosti.¹⁰⁰ V případě úmrtí společníka dojde ze zákona k převodu podílu na dědice a to bez souhlasu společníků.¹⁰¹

Fungování společnosti s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným je představována orgány řídicími, kontrolními a orgány, které jsou pověřeny kolektivními rozhodnutími přijímanými společníky.¹⁰²

Řídicím orgánem je jeden nebo více jednatelů, kteří mohou a nemusí být společníky. Vždy se ale musí jednat o fyzické osoby. Jednatelé jsou určení společenskou smlouvou nebo rozhodnutím valné hromady společníků. Pravomoci jednatelů mohou být určeny buď stanovami, nebo se řídí postavením jednatelů veřejné obchodní společnosti. Jednatelé mají závazky týkající se pasiv společnosti, trestní odpovědnost a občanskoprávní odpovědnost.¹⁰³

Kontrolním orgánem jsou jednak přímo všichni společníci (mají např. právo kdykoliv se seznámit s bilancí, výsledkou, přílohami, soupisem majetku a zprávami předloženými valné hromadě za poslední tři účetní období)¹⁰⁴ a jednak komisaři účtů, kteří jsou jmenováni na šest účetních období a jejich pravomoci, funkce, odpovědnost, odvolávání a odměňování je v zásadě upraveno ustanoveními o komisařích účtů akciových společností.¹⁰⁵

Rozhodujícím orgánem je především valná hromada, kterou svolává jednatel nebo komisař účtů. Právo účastnit se rozhodování náleží všem společníkům. Ti disponují počtem hlasů odpovídajícím počtu společenských podílů, které vlastní. Rozlišujeme rozhodnutí řádná, činěná výroční valnou hromadou ve lhůtě šesti měsíců od uzavření účetního období (schvalování účetní závěrky, rozhodnutí o využití zisku, schvalování dohod uzavřených mezi společností a jednatelem nebo některým ze společníků, případné jmenování jednatele a komisaře účtů) a rozhodnutí mimořádná, která jsou potřeba pro změnu stanov (např. zvýšení základního kapitálu).¹⁰⁶

¹⁰⁰ Zákon č. 66-537 z 24 července 1966, čl. 47

¹⁰¹ tamtéž, čl. 44 a 45

¹⁰² MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 91

¹⁰³ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 91-92

¹⁰⁴ Zákon č. 66-537 z 24 července 1966, čl. 56

¹⁰⁵ tamtéž, čl. 66

¹⁰⁶ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 92-93

Daňový režim¹⁰⁷

Společnost podléhá dani ze společností. Může se však rozhodnout pro daňový režim osobních společností, pokud vykonává průmyslovou, obchodní nebo řemeslnou činnost a je tvořena pouze osobami příbuznými v přímé linii nebo bratry a sestrami a jejich manžely (tzv. rodinná společnost).

Zrušení společnosti

Ke zrušení společnosti s ručením omezeným nedochází ze stejných důvodů jako u osobních společností (úmrtí společníka, kolektivní řízení nebo nezpůsobilost postihn timerého ze společníků). Dochází k němu z obecných důvodů, vztahujících se na všechny formy společností, dále ze zvláštního důvodu – pokud dojde ke snížení vlastního jmění společnosti pod polovinu základního kapitálu (jednatelé pak musí v určité lhůtě předložit společníkům otázku vhodnosti zrušení společnosti nebo snížení základního kapitálu). Může také dojít k předčasnému zrušení, odhlasovanému společníky mimořádným rozhodnutím.¹⁰⁸

Důsledky zrušení společnosti se shodují s obecnými pravidly platnými pro všechny formy obchodních společností.

Jednočlenný podnik s ručením omezeným

EURL¹⁰⁹ umožňuje individuálnímu podnikateli neručit věřitelům veškerým svým majetkem. Podléhá obecné úpravě vícečlenné společnosti s ručením omezeným s výjimkou několika zvláštních ustanovení. Do komparativní analýzy však tuto společnost nezahrnuji ze dvou důvodů: v aktuálním znění francouzského Obchodního zákoníku se o této společnosti nepojednává, navíc je již francouzským termínem „*entreprise*“, tedy „podnik“ do jisté míry ze společností vyloučena.

Založení

K založení dojde od počátku jedinou osobou, vzniknout může ale také poklesem počtu společníků vícečlenné s.r.o. na jednoho.¹¹⁰

Fungování

Jediné osobě jsou svěřeny stejné pravomoci, které jinak vykonává valná hromada (např. schvalování účetní závěrky).¹¹¹ Výjimkou je, že na základě zákona z 31.

¹⁰⁷ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha, str. 94

¹⁰⁸ tamtéž

¹⁰⁹ *Entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée*

¹¹⁰ Zákon č. 66-537 z 24 července 1966, čl. 36

prosince 1989 tento společník nemusí schvalovat dohody uzavřené mezi společností a jím nebo jednatelem (tím nemusí být společník). Rozhodnutí společníka jsou zapisována do knihy rozhodnutí.¹¹² Společník může kdykoli převést všechny nebo část podílů na třetí osobu, aniž by použil proceduru souhlasu společníků.¹¹³

Výhody a nevýhody EURL¹¹⁴

Tato forma obchodní společnosti neznámá omezení odpovědnosti ve všech případech. Pokud si společník bere úvěr, je vyžadováno jeho osobní ručení za půjčku společnosti, takže stejně vystavuje svůj majetek exekucím. V případě kolektivního řízení se společník jen těžko vyhne osobním sankcím. Dále při zrušení této společnosti dojde dle ustanovení obecné úpravy společností (článek 1844-5, odst. 3 Cc.) k univerzálnímu převodu jmění společnosti na jediného společníka bez likvidace, čímž bude tento společník přímo ručit svým majetkem za bývalá pasiva společnosti. Pokud pomineme tyto nevýhody, zůstává obecně platné, že odpovědnost samostatného podnikatele je omezená. Na závěr dle zákona z 31. prosince 1989 může manžel jediného společníka užívat sociální ochrany spojené s postavením spolupracujícího manžela.

Daňový režim¹¹⁵

Pokud je společníkem fyzická osoba, EURL spadá pod daňový režim osobních společností, jestliže se nerozhodne pro daň ze společnosti. Pokud je společníkem právnická osoba, podléhá automaticky dani ze společnosti.

3.2.3 Společnosti akciového typu

Do této skupiny patří dle Jacqua Mestreho¹¹⁶ tři formy obchodních společností: akciová společnost (*société anonyme*), komanditní společnost na akcie (*société commandite par actions*) a zjednodušená akciová společnost (*société anonyme simplifiée*). V této kapitole se budu nejdříve věnovat prvním dvěma společnostem, které podléhají většinou stejným pravidlům, a na závěr popíšu zjednodušenou akciovou společnost, jejíž úprava je specifická.

¹¹¹ Zákon č. 66-537 z 24 července 1966, čl. 34

¹¹² tamtéž, čl. 60

¹¹³ tamtéž, čl. 45

¹¹⁴ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 95

¹¹⁵ tamtéž

¹¹⁶ tamtéž

Akciová společnost a komanditní společnost na akcie

K založení může dojít s veřejnou výzvou k úpisu nebo bez veřejné výzvy k úpisu akcií, přičemž druhá varianta je jednodušší a využívá jí většina společností.¹¹⁷

Založení s veřejnou výzvou k úpisu akcií

Nejdříve je potřeba splnit formality předcházející úpisu, kam patří sepsání stanov a publicita.¹¹⁸ Následně dochází ke shromáždění základního kapitálu společnosti, přičemž minimální počet společníků je sedm akcionářů u a.s.¹¹⁹ a tři komandistů u komanditní společnosti na akcie¹²⁰, maximální hranice není dána. Výše základního kapitálu je u obou společností minimálně 37 000 €, horní hranice opět není určena.¹²¹

Následně se akcionáři svým úpisem - podepsáním listiny upisovatelů - zavazují splatit celý základní kapitál. V tomto momentu musí upisovatel splatit alespoň polovinu nominální hodnoty peněžitých akcií. Potvrzením depozitáře jsou osvědčeny úpisy a splacení akcií.¹²²

Budoucí akcionáři se účastní ustanovující valné hromady s cílem přijmout rozhodnutí nutná pro definitivní založení společnosti. Ještě před konáním ustanovující valné hromady ocení komisaři vkladů všechny nepeněžité vklady, aby se předešlo přecenění takovýchto vkladů vkladateli. Publicita uveřejněním a formality spojené s obchodním a společenským rejstříkem se řídí obecnou úpravou obchodních společností.¹²³

Založení bez veřejné výzvy k úpisu akcií

V tomto případě se nevyžadují zveřejnění předcházející úpisu, nepořizují se listiny upisovatelů, nekoná se ustavující valná hromada, minimální základní kapitál je však stejný.¹²⁴

Cenné papíry

Akciové společnosti emitují akcie, dluhopisy a další cenné papíry smíšené povahy, vytvořené zákonodárcem za účelem usměrnění úspor k podnikům.¹²⁵

¹¹⁷ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha, str. 97

¹¹⁸ tamtéž

¹¹⁹ Obchodní zákoník, čl. 225

¹²⁰ tamtéž, čl. 226

¹²¹ tamtéž, čl. 224

¹²² MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 98

¹²³ tamtéž, str. 99

¹²⁴ tamtéž

¹²⁵ tamtéž, str. 100

Základním cenným papírem je právě akcie, představující pro svého vlastníka titul k části kapitálu společnosti. S akcií jsou spojeny tyto povinnosti: povinnost plně splatit svůj vklad či povinnost plnit výzvy ke splácení akcií v případě, že ještě nebyly plně splaceny. Mezi práva spojená s akcií zahrnujeme právo spolupracovat na řízení společnosti, právo kontroly, právo na informace, právo na peněžité plnění (např. právo na zisk, právo na podíl z obchodního jmění společnosti), právo na dodržování smlouvy s výjimkou řádného rozhodnutí mimořádné valné hromady, právo prodat své akcie, právo úpisu a právo přidělení.¹²⁶

Z hlediska formy cenných papírů bylo dříve možno rozlišit papíry na jméno a papíry na majitele. V roce 1981 však došlo k dematerializaci cenných papírů, čímž bylo finančnímu úřadu usnadněno dohledávání jmen všech akcionářů určité společnosti. Toto rozlišení má však dodnes určitý význam – cenné papíry na majitele umožňují zachovat anonymitu majitelů vzhledem k emitující společnosti, jelikož jejich účet je veden finančním prostředníkem. Naproti tomu účet cenných papírů na jméno je veden samotnou akciovou společností.¹²⁷

Fungování společnosti¹²⁸

Fungování akciových společností je zajištěno třemi druhy orgánů: řídicími orgány, dozorčími a kontrolními orgány a orgány usnášejícími (valné hromady akcionářů).

Dle způsobu řízení společnosti můžeme rozlišit akciovou společnost se správní radou, což je tradiční a nejrozšířenější způsob, dále akciovou společnost s představenstvem, kde řízení vykonává představenstvo a kontrolu dozorčí rada a nakonec komanditní společnost na akcie, kde je vedení svěřeno jednomu nebo více jednatelům vybraným z řad komplementářů nebo třetích osob.

Dozorčím a kontrolním orgánem u akciové společnosti se správní radou jsou komisaři účtů, u akciové společnosti s představenstvem jsou to komisaři účtů a dozorčí rada a stejně je tomu i u komanditní společnosti na akcie.

Rozhodování společnosti je zajištěno ustanovující valnou hromadou, řádnou valnou hromadou (svolávanou za jiným účelem než je změna stanov nebo ověření a schválení nepeněžitých vkladů, v případě navýšení základního kapitálu), mimořádnou valnou hromadou (svolávanou za účelem změny stanov) a zvláštní valnou hromadou.

¹²⁶ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha, str. 101

¹²⁷ tamtéž, čl. 108

¹²⁸ tamtéž, str. 113

Zrušení akciové společnosti a komanditní společnosti na akcie ¹²⁹

Akciové společnosti podléhají obecným důvodům zrušení obchodních společností a dále zvláštním důvodům, mezi něž patří ztráta, která sníží čistá aktiva společnosti na méně než polovinu základního kapitálu, snížení počtu akcionářů na méně než sedm a předčasné zrušení společnosti odhlasované mimořádnou valnou hromadou.

Komanditní společnosti na akcie podléhají kromě obecných důvodů zrušení obchodních společností ještě zrušení z důvodu smrti, ztráty způsobilosti k právním úkonům likvidace majetku nebo zákazu výkonu obchodní činnosti komplementáře, odvolání jednatele určeného stanovami a dále předčasným zrušením odhlasovaným mimořádnou valnou hromadou.

Zjednodušená akciová společnost

Tato forma obchodní společnosti byla do francouzského práva zavedena zákonem č. 94-1 z 3. ledna 1994 jako varianta pro velké společnosti, které se chtějí sdružit ve společném podniku.

Založení

K založení této společnosti dochází dle úpravy založení akciových společností bez veřejné výzvy k úpisu až na několik zvláštních pravidel (např. může být dle čl. 227-1 obchodního zákoníku založena pouze jednou osobou). Ke vzniku může také dojít přeměnou jiné společnosti za podmínky jednomyslného souhlasu společníků.¹³⁰

Akcionáři

Majetková práva společníků jsou shodná s právy akcionářů akciových společností, zatímco právo na informace je volně upraveno stanovami. Každý společník má právo účastnit se valných hromad.

Zákon z 3. ledna 1994 umožňuje zahrnout do stanov následující klauzule v rámci zajištění kontroly akcionářů: klauzule o nezcitelnosti, která zakazuje převod akcií po dobu maximálně deseti let, schvalovací klauzule, podle níž je potřeba schválení společnosti pro veškeré převody akcií včetně převodů mezi společníky, klauzule, která ukládá společníkům povinnost informovat společníky o změnách kontroly, které se jich dotkly a umožňující společnosti suspendovat výkon nemajetkových práv tohoto

¹²⁹ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 127-128

¹³⁰ tamtéž. str. 128

společníka nebo jej vyloučit¹³¹ a konečně vylučovací klauzule, ukládající společníkovi povinnost převést za podmínek určených stanovami své akcie a může upravit i pozastavení nemajetkových práv akcionáře, který tuto svou povinnost nesplnil.¹³²

Fungování společnosti

Podmínky, za kterých je společnost řízena jsou také volně stanovitelné stanovami. Je pouze potřeba určit předsedu, který bude společnost zastupovat navenek.¹³³ V této oblasti dává zákon společnosti velkou volnost – pro příklad uveďme možnost stanovit, že společnost bude řízena jediným orgánem – předsedou nebo jedním či více orgány – správní radou, představenstvem, dozorčí radou, výborem atd.). Na členy řídicích orgánů se dle čl. 262-9 použije úprava odpovědnosti členů správní rady a představenstva akciové společnosti.

Princip volnosti je zachován i v oblasti kolektivního rozhodování, stanovy vymezí rozhodnutí, která musí být kolektivně přijímána společníky ve stanovami určených formách a za jimi určených podmínek.¹³⁴ Zákon pouze stanovuje, že o všech důležitých otázkách, jako je navýšení, splácení či snížení základního kapitálu, fúze, rozdělení, zrušení společnosti apod. je potřeba rozhodnutí všech společníků za stanovami volně určitelných podmínek kvora a většiny. Jednomyslné rozhodnutí je potom potřeba pro přijetí nebo změnu klauzulí týkajících se akcionářů společnosti.¹³⁵

Kontrola společnosti je zajišťována jedním nebo více komisaři účtů, kteří jsou určováni kolektivním rozhodnutím společníků¹³⁶ a kteří se řídí úpravou akciových společností.

¹³¹ Obchodní zákoník, čl. 262

¹³² tamtéž, čl. 263

¹³³ tamtéž, čl. 227

¹³⁴ Zákon č. 66-537 z 24 července 1966, čl. 262

¹³⁵ Obchodní zákoník, čl. 262

¹³⁶ tamtéž

4 Komparativní analýza

V této kapitole porovnáám základní prameny českého a francouzského obchodního práva, základní pojmy užívané v obou právních systémech a především se budu věnovat porovnání obchodních společností z hlediska jejich rozdělení a samotných forem včetně jejich vzniku, fungování a zániku.

4.1 Základní prameny

Oba právní systémy prošly v historii různým vývojem, počátky kodifikace obchodního práva však spadají u obou zemí do 19. století. V českých zemích se jedná o Všeobecný obchodní zákoník z roku 1863, přijatý ještě pod vlivem tehdejší Habsburské monarchie, ve Francii to potom byl Napoleonův Obchodní zákoník z roku 1807.

Oba tyto zákoníky prošly různým vývojem. Všeobecný obchodní zákoník byl platný až do roku 1950, kdy došlo ke změně režimu a veřejnoprávní orientaci společenských vztahů, mající za následek nahrazení tehdejšího občanského i obchodního zákoníku novými zákony, které svou úpravou korespondovaly se socialistickým režimem. Po roce 1989 dochází k přechodu k tržnímu hospodářství, který s sebou přináší i novelizaci a unifikaci právního systému, dochází tak především k prohlubování podnikatelských vztahů a k harmonizaci s evropským právem. Nově vzniklý Občanský zákoník a Obchodní zákoník byl platný od 1. ledna 1992.

Ve Francii naproti tomu dochází k dekodifikaci napoleonského Obchodního zákoníku, jež byl dle Jean-Marie Pardessus, významného francouzského právníka 19. století, ze všech Napoleonových zákoníků přijat nejnedbaleji.¹³⁷ Následně je tedy přijato mnoho zvláštních zákonů, na nichž je patrná snaha o usnadnění obchodní činnosti, zajištění její bezpečnosti a ochranu podniků v obtížích.

Aktuální podoba právní úpravy obchodního práva v České republice a ve Francii se tedy také liší. Část obchodního práva v České republice je upravena Novým obchodním zákoníkem z 1. ledna 2014, obchodní společnosti a družstva se konkrétně řídí Zákonem o obchodních korporacích taktéž z 1. ledna 2014. Francouzské obchodní

¹³⁷<http://napoleon-knihy.blogspot.cz/2011/07/napoleonovy-zakoniky.html>

právo se pak řídí především Obchodním zákoníkem z roku 1807, upraveným pozdějšími zvláštními zákony. Oba zákoníky tedy mají psanou podobu.

4.2 Základní instituty

Zatímco základní prameny se liší, v základních institutech jsou si tyto dva právní systémy podobné. V obou zemích dochází k založení společnosti podepsáním zakladatelského dokumentu (jímž může být společenská smlouva, společenská listina, nebo stanovy). Ke vzniku společnosti jako právnické osoby pak dochází zápisem do obchodního rejstříku, ve Francii hovoříme o obchodním a společenském rejstříku.

Fungování společnosti je v obou případech zajištěno pomocí jejích orgánů, tvořených společníky. V obou právních systémech se setkáme se statutárním orgánem neboli jednatelem společnosti, rozhodčím orgánem či dozorčím orgánem.

Také zrušení a zánik společnosti jsou si v obou právních systémech velmi podobné. V obou případech se setkáme s pojmem likvidace, jež má za cíl uspokojení věřitelů a rozdělení likvidačního zůstatku mezi společníky. Dalším způsobem zrušení je v obou právních systémech přeměna společnosti

4.3 Obchodní společnosti

4.3.1 Klasifikace společností

Z hlediska vkladové povinnosti a ručení můžeme obchodní společnosti v obou právních systémech rozdělit na osobní a kapitálové. Dále můžeme rozlišit společnosti s převážně osobními rysy – tzv. osobní hybrid a společnosti s převážně kapitálovými rysy – tzv. kapitálový hybrid.

Právní formy obchodních společností jsou v obou zemích podobné, francouzské obchodní právo však naproti českému nabízí více možností. Zatímco v českém Zákonu o obchodních korporacích rozlišujeme čtyři formy: veřejnou obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným a akciovou společnost, francouzský Obchodní zákoník rozlišuje krom těchto možností ještě navíc jednočlenný podnik s ručením omezeným, komanditní společnost na akcie a zjednodušenou akciovou společnost.

4.3.2 Osobní společnosti

Mezi osobní společnosti řadíme v České republice i ve Francii veřejnou obchodní společnost a komanditní společnost. V obou právních úpravách je pro tyto dvě formy obchodních společností typický tzv. *intuitus personae*, neboli význam osob.

Veřejná obchodní společnost

Společnost je v obou případech založena podpisem společenské smlouvy všemi zakladateli. V obou případech také ručí všichni společníci neomezeně za závazky společnosti. I práva společníků veřejné obchodní společnosti se v obou zemích shodují. Všichni společníci mají právo být jednatelem společnosti, právo na podíl ze zisku či právo na podíl z likvidačního zůstatku. Hlavní povinností je v obou případech již zmíněné ručení za závazky společnosti a to neomezeně a solidárně. Další společný rys je vnímání této společnosti daňovým systémem jako pouhé sdružení společně podnikajících osob, společníci této jsou totiž daněti individuálně daní z příjmu fyzických osob. V zásadních otázkách jsou tedy tyto dvě právní úpravy v podstatě totožné.

Komanditní společnost

V obou právních systémech rozlišujeme u této formy společnosti dva typy společníků – komandisty, ručící za závazky společnosti jen do výše svých vkladů a komplementáře, ručící neomezeně. Stejně jako u v.o.s. dochází k založení společnosti podepsáním společenské smlouvy všemi zakladateli. V obou případech mají právo být jednatelem společnosti výhradně komplementáři, komandisté pak mají právo na kontrolu.

4.3.3 Kapitálové společnosti

Mezi kapitálové společnosti řadíme v České republice společnost s ručením omezeným a akciovou společnost. Francouzská právní úprava poskytuje větší repertoár, řadí se tak k těmto společnostem navíc jednočlenný podnik s ručením omezeným, komanditní společnost na akcie a zjednodušenou akciovou společnost.

Společnost s ručením omezeným

I tuto formu obchodní společnosti nalezneme v obou právních úpravách. K založení dochází podepsáním společenské smlouvy. Rozdílem oproti předchozím formám obchodních společností je minimální počet společníků, kdy společnost může založit pouze jedna osoba a to v České republice i ve Francii. Horní strop počtu

společníků se však liší – v české právní úpravě maximum určené není, ve Francii je pak určené na sto společníků.

Minimální výše základního kapitálu není francouzským zákonem určena, u nás je určena pouze na 1 Kč, v obou zemích tak sledujeme širokou smluvní volnost.

Odlišnost nalezneme v názvu společnosti, kdy ve Francii musí společnost uvádět kromě označení „společnost s ručením omezeným“ či iniciál SARL ještě výši základního kapitálu. V České republice postačí označení „společnost s ručením omezeným“, „spol.sr.o.“ či „s.r.o.“ a výši základního kapitálu již uvádět nemusí.

Pokud jde o orgány společnosti, i zde jsou si právní úpravy obou zemí velmi podobné. Statutárním orgánem je jeden nebo více jednatelů, rozhodujícím orgánem je valná hromada, tvořená ze zákona všemi společníky, kontrolní práva potom mají všichni společníci. Fakultativním kontrolním orgánem je potom v České republice dozorčí rada, ve Francii jde o obligatorní orgán s názvem komisaři účtů.

Akciová společnost

Tuto formu obchodní společnosti opět nalezneme v obou právních úpravách. Shodně zde také rozlišujeme dva způsoby založení této společnosti – založení s veřejnou nabídkou akcií a bez veřejné nabídky akcií. Dále se však podmínky založení akciové společnosti liší.

Při založení společnosti s veřejnou nabídkou akcií je minimální výše základního kapitálu je u nás 20 milionů Kč, ve Francii 37 000 €, minimální počet společníků je u nás jeden, ve Francii sedm. V případě založení bez veřejné nabídky akcií, který je shodně v obou zemích oblíbenější, je minimální základní kapitál určen u nás na 2 miliony Kč nebo 80 000 €, ve Francii pak 37 000 €.

Práva a povinnosti akcionářů jsou inkorporována do cenných papírů. S nejtypičtějším cenným papírem, akcií je spojeno především právo podílet se na řízení společnosti, právo na podíl na zisku a právo na podíl na likvidačním zůstatku. V obou zemích je s akcií spojena vkladová povinnost.

V obou právních úpravách také nalezneme shodné formy akcií – akcie na majitele a akcie na jméno. Jejich význam se však liší. Zatímco u nás znamená akcie na majitele neomezenou převoditelnost a akcie na jméno převoditelnost rubopisem a předáním, ve Francii došlo již v roce 1981 k dematerializaci cenných papírů. Cenné papíry na majitele tak dnes ve Francii umožňují zachování anonymity majitele

vzhledem k emitující společnosti, zatímco cenné papíry na jméno jsou vedeny samotnou společností.

Pokud jde o orgány společnosti, v obou případech je rozhodování společnosti zajištěno valnou hromadou. Řízení společnosti je u nás představenstvem, ve Francii rozlišujeme akciovou společnost se správní radou a akciovou společnost s představenstvem. Kontrolním orgánem je u nás dozorčí rada, ve Francii jsou to komisaři účtů u akciové společnosti se správní radou a komisaři účtů a dozorčí rada u akciové společnosti s představenstvem.

Komanditní společnost na akcie

Ve francouzském Obchodním zákoníku nalezneme kromě komanditní společnosti a akciové společnosti také komanditní společnost na akcie. V českém obchodním právu tuto formu obchodní společnosti nemáme.

Její právní úprava se v podstatě řídí úpravu akciové společnosti až na některé výjimky. Například minimální počet společníků je určen na tři komandisty. Jednání je zde naopak svěřeno jednomu či více jednatelům, vybraným z řad komplementářů. Dozorčím orgánem jsou komisaři účtů a dozorčí rada, jiná možnost zde na rozdíl od akciové společnosti není.

Zjednodušená akciová společnost

Tato forma společnosti se nachází pouze ve francouzském obchodním právu, kam byla zavedena v roce 1994 jako varianta pro velké společnosti, které se chtějí sdružit ve společném podniku. Její právní úprava vychází z úpravy akciové společnosti. Je zde patrná široká smluvní volnost.

5 Rozbor právní terminologie

V této kapitole se budu věnovat specifikům právního jazyka a to nejprve obecně a následně se zaměřím konkrétně na právní francouzštinu. V závěru porovnáám překlad a význam vybraných pojmů z obchodního práva.

5.1 Charakteristika právního jazyka

Právní jazyk je odborným subsystémem spisovného jazyka, lišící se od přirozeného jazyka lexikálně a stylisticky. Právní jazyk, tedy jazyk užívaná v právních předpisech je potřeba odlišovat od jazyka právníckého, tedy jazyka, kteří užívají právníci v praxi.

Právní jazyk má dle P. Hollandera dvě hlavní funkce: má vyjádřit přesně a jednoznačně právně-normativní regulace a srozumitelně informovat. Právní předpisy by tudíž měly být formulovány jednoznačně, srozumitelně, terminologicky jednotně a jazykově a stylisticky bezvadně. Právní jazyk je strohý, neemocionální, často využívá substantiva a adjektiva, číslovky, má zvláštní stylistická pravidla v používání sloves a spojek, menší výskyt zájmen, příslovcí, částic a absence citoslovcí.¹³⁸

Právní francouzština má svá specifika především na úrovni lexikální a stylistické. Z lexikálního hlediska je pro právní francouzštinu charakteristická značná zastaralost. Na rozdíl od češtiny nebyla postížena změnou režimu a tím i právního systému. Je tedy jazykem ustáleným a tradičním. Na úrovni syntaktické potom jde zejména o používání pasivních forem bez vyjádření činitele, podřadných souvětí, vysoký stupeň nominalizace, či používání přechodníku přítomného.

5.2 Rozbor vybraných pojmů

Při studiu francouzského práva obchodních společností jsem se setkala s mnoha francouzskými právními pojmy. K některým z nich existují v českém právním systému ekvivalenty, u jiných je alespoň možno dohledat ve slovnících český překlad či výkladové vysvětlení. Při překladu právních termínů totiž nejde pouze o převod jazykový, ale také o převod pojmů a specifických institutů z právního systému

¹³⁸ HOLLÄNDER, P. Filosofie práva. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006.

východního jazyka do právního systému cílového jazyka. Je potřeba zahrnout sémantické a pragmatické rysy dané komunikační situace – v našem případě oblasti obchodního práva.¹³⁹

V následující části této kapitoly se věnuji rozboru termínů spojených s různými formami obchodních společností, jejich vznikem, fungováním a zánikem. Záměrně jsem se snažila vybrat termíny, jejichž překlad se mi zdál nejasný či diskutabilní. Nejdříve jsem si vždy vyhledala význam termínu dle překladového slovníku Václava Vlasáka, dále jsem hledala francouzský výklad termínu v *Guide du langage juridique* od Sébastiena Bissardona, případně na internetovém portálu *Dictionnaire juridique Serge Brauda* a následně jsem tyto výklady přeložila do češtiny a porovnávala s českou právní úpravou. V některých případech jsem však termín ve výkladovém slovníku nedohledala, v tom případě jsem konzultovala samotnou francouzskou právní úpravu.

Constitution - založení

Francouzsko-český slovník nabízí hned několik možností jak přeložit slovo „*constitution*“: „založení, ustavení, sestavení, utvoření, zřízení, ustanovení“, popřípadě i jako „ústavu“. Ve francouzském obchodním zákoníku se u úpravy akciových společností setkáváme s pojmy „*constitution avec offre au public*“ a „*constitution sans offre au public*“, což odpovídá českým pojmům „založení s veřejnou nabídkou akcií“ a „založení bez veřejné nabídky akcií“. Z toho lze odvodit, že jediným správným ekvivalentem termínu „*constitution*“ je v českém obchodním právu termín „založení“.

Statuts – společenská smlouva / stanovy

Francouzsko-český slovník tento termín překládá jako „organizační řád, stanovy“. Dle výkladového slovníku se jedná o „*acte de constitution d'une société fixant sa forme, son objet, son appellation, son siège social, son capital social, sa durée et les modalités de son fonctionnement*“.¹⁴⁰ Jde tedy o akt založení společnosti, stanovující její formu, předmět, název, sídlo společnosti, základní kapitál, trvání společnosti a způsob jejího fungování. Tato definice tedy v českém obchodním právu odpovídá termínu „společenská smlouva“ nebo „stanovy“.

¹³⁹ Odborné kolokvium Vysoké školy ekonomické v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, Evropská terminologie v oblasti ekonomie a práva (se zaměřením na francouzštinu), 2011, Praha, str. 109

¹⁴⁰ BISSARDON, Sébastien, *Guide du langage juridique*, 2005, Paris, str. 387

První z těchto výrazů se v českém Zákonu o obchodních korporacích vyskytuje u osobních společností a společnosti s ručením omezeným, druhý pak u akciové společnosti a fakultativně rovněž u s.r.o. Francouzský obchodní zákoník tyto dva pojmy nerozlišuje, u všech typů společností je použit právě výraz „*statuts*“.

Ve francouzském obchodním právu je však nutno rozlišit stanovy osobních společností, které představují samotnou smlouvu zakládající společnost a stanovy akciové společnosti, které jsou jen návrhem, jenž je nutno schválit ustavující valnou hromadou.¹⁴¹

V českém obchodním právu jsou stanovy vymezeny následovně: stanovy akciové společnosti musí přijmout každá akciová společnost a jejich návrh je povinnou součástí zakladatelské smlouvy či listiny. Stanovy společnosti s ručením omezeným může tato společnost vydat, pokud to určuje společenská smlouva.¹⁴²

Dénomination sociale – název / obchodní firma

Dle francouzsko-českého překladového slovníku se „*dénomination*“ přeloží jako „pojmenování“, „*sociale*“ je se přeloží jako „společenský, sociální.“

*La dénomination sociale est le nom attribué a une société commerciale et fixé dans ses statuts.*¹⁴³ Podle této definice jde tedy o jméno, přiřazené obchodní společnosti a určené ve stanovách. Dle dříve platné právní úpravy by ekvivalentem mohl být termín „obchodní firma“, což je dle § 8 obchodního zákoníku název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Dle aktuální úpravy, platné od 1. 1. 2014 se v ustanovení o konkrétních společnostech hovoří o „firmě“, dle § 132 nového občanského zákoníku je jménem právnické osoby její „název“.

Siège social - sídlo

Termín „*siège*“ je možné dle francouzsko-českého překladového slovníku přeložit jako „sedadlo, křeslo, stolice, sedátko, sedlo, sídlo, obléhání, obležení.“ Pro termín „*social*“ – viz *Dénomination sociale*. Výkladový slovník vysvětluje termín „*siège social*“ jako „*domicile d'une société, fixé par ses statuts,*“¹⁴⁴ tedy bydliště společnosti, ustanovené v jejích stanovách. V českém právu obchodních společností

¹⁴¹ MESTRE, Jacques. Francouzské obchodní právo. 2002, Praha. str. 97

¹⁴² PROF. JUDR. HENDRYCH, Dušan a kolektiv. Právnický slovník. str. 971

¹⁴³ BISSARDON, Sébastien, Guide du langage juridique, 2005, Paris, str. 212

¹⁴⁴ tamtéž, str. 383

nemají společnosti povinnost zapisovat do stanov sídlo společnosti. Termínu „*siège social*“ tedy odpovídá v českém právu termín „sídlo“, které se u právnických osob zapisuje do obchodního rejstříku.

Capital social - základní kapitál

Ve francouzsko-českém překladovém slovníku najdeme následující ekvivalenty termínu „*capital*“: „kapitál, základní jmění, jistina“. Pro termín „*sociale*“ – viz *Dénomination sociale*.

Výkladový slovník jej vysvětluje jako „*montant des apports faits a une société commerciale par les associés.*“ A ještě dodává, že „*le capital social peut être divisé en parts sociales ou en actions.*“¹⁴⁵ Jedná se tedy o úhrnnou výši vkladů vložených společníky do obchodní společnosti. Může být rozdělen na podíly nebo akcie. Tato definice nejlépe odpovídá českému termínu „základní kapitál“, což je dle § 30 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích peněžní vyjádření souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků do základního kapitálu společnosti.

Apport - vklad

Francouzsko-český překladový slovník překládá tento termín jako „přínos, příspěvek, vklad, nános“ Podle výkladového slovníku jde o „*biens (apport en nature), sommes d'argent (apport en numéraire) ou savoir-faire (apport en industrie) qu'un associé met à la disposition d'une société en contrepartie d'une attribution d'actions ou des parts sociales.*“¹⁴⁶ Majetek (nepeněžitý vklad hmotný), suma peněz (peněžitý vklad) nebo know-how (nepeněžitý vklad nehmotný), které dává společník k dispozici společnosti náhradou za přidělení aktiv nebo podílů.

Termín „*apport*“ tedy v českém obchodním právu odpovídá termínu „vklad“, což je souhrn peněžních prostředků ("peněžitý vklad") nebo jiných penězi ocenitelných hodnot ("nepeněžitý vklad"), které se určitá osoba zavazuje vložit do společnosti za účelem nabytí nebo zvýšení účasti ve společnosti.¹⁴⁷

Part sociale - podíl

Francouzsko-český překladový slovník překládá „*part*“ jako „díl, část, podíl, účastnictví.“ Pro termín „*sociale*“ viz *Dénomination sociale*. Dle výkladového slovníku

¹⁴⁵ BISSARDON, Sébastien, *Guide du langage juridique*, 2005, Paris, str. 149

¹⁴⁶ tamtéž, str. 122

¹⁴⁷ Obchodní zákoník, § 59

jde o „*unité résultant de la division du capital social des sociétés de personnes (SARL, commandite simple) pour la distinguer de l'unité de division du capital des sociétés de capitaux que l'on nomme une "action"*¹⁴⁸ - jednotku vycházející z rozdělení základního kapitálu osobní společnosti (s.r.o., komanditní společnost) rozlišenou od jednotky rozdělení kapitálu kapitálových společností, kterou nazýváme „akcie“. V českém obchodním právu tomuto termínu nejlépe odpovídá termín „podíl“, který dle § 31 ZOK představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí.

Gérant - jednatel

Ve francouzsko-českém překladovém slovníku najdeme překlad tohoto termínu jako „vedoucí, správce“.

Výkladový slovník uvádí, že „*gérant*“ je „*la personne qui est chargée de l'administration d'une société de personnes (société à responsabilité limitée, société civile ou société en nom collectif)*“ Osoba, která je pověřena vedením osobní společnosti (společnost s ručením omezeným, civilní společnost nebo veřejná obchodní společnost).

Této definici odpovídá termín „jednatel“, tedy dle § 194 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, statutární orgán společnosti s ručením omezením, který je odpovědný za obchodní vedení společnosti. V naší aktuální úpravě se na rozdíl od francouzské tento termín pro statutární orgán užívá pouze u s.r.o.

Tiers - třetí osoba

Francouzsko-český překladový slovník překládá termín „*tiers*“ jako „třetí, třetina, třetí osoba.“ Podle výkladového slovníku jde o „*celui qui est étranger au lien d'instance ou au lien contractuel,*“¹⁴⁹ tedy ten, kdo je cizím vzhledem k řízení nebo vzhledem k smlouvě. Jedná se tedy o „třetí osobu“.

Opakem k tomuto termínu je ve francouzštině „*partie*“, neboli „*la personne engagée dans un acte juridique ou dans une procédure.*“¹⁵⁰ V překladu jde tedy o osobu angažovanou v právním aktu nebo v právním řízení.

¹⁴⁸ <http://www.dictionnaire-juridique.fr/definition/part.php>

¹⁴⁹ BISSARDON, Sébastien, Guide du langage juridique, 2005, Paris, str. 324

¹⁵⁰ tamtéž, Paris, str. 324

Fonds de commerce – podnik s klientelou

Jedná se o velmi významný institut francouzského obchodního práva, ke kterému v českém právu nemáme ekvivalent. Ve francouzsko-českém slovníku lze sice vyhledat překlad tohoto termínu (živnost, obchod), ten však neodpovídá plně jeho definici. Ve výkladovém slovníku je tento termín vysvětlen jako „*Ensemble de biens mobiliers corporels (matériel, outillage, marchandises) et incorporels (droit au bail, nom, enseigne, brevets, marques...) réunis par un commerçant dans le but d'acquérir et retenir une clientèle.*“¹⁵¹ Jde tedy o souhrn hmotného movitého (materiál, vybavení, zboží) a nehmotného jmění (nájemní právo, jméno, reklama, osvědčení, značky...) spojené obchodníkem za cílem dosáhnout a udržet klientelu.

Tyto hmotné a nehmotné prvky, hrající v každém podniku důležitou roli pokud jde o výkon samotné podnikatelské činnosti a uspokojování potřeb zákazníků, představují určitou hodnotu vyjádřenou v penězích. Mohou tedy být ve Francii (a např. také v Belgii či Québecu) předmětem prodeje, pronájmu, leasingu, vkladu do nově vznikající společnosti, zástavního práva, ručení apod.¹⁵²

Jako český ekvivalent tohoto termínu bychom mohli použít termín „podnik“, tedy soubor hmotných, nehmotných a osobních prvků podnikání, a to ve smyslu věci hromadné. Ani v tomto případě však nejde o přesný ekvivalent, ve Francii je totiž největší důraz kladen na klientelu. „*Fonds de commerce*“ tedy může být, na rozdíl od podniku, prodán výhradně s jeho klientelou.¹⁵³ Pro účely této práce jsem si tedy dovolila použít překlad „podnik s klientelou“.

¹⁵¹ BISSARDON, Sébastien, Guide du langage juridique, 2005, Paris, str.252

¹⁵² Odborné kolokvium Vysoké školy ekonomické v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, Evropská terminologie v oblasti ekonomie a práva (se zaměřením na francouzštinu), 2011, Praha, str. 35

¹⁵³ tamté, str. 46

5.3 Dvojjazyčný glosář

Tento francouzsko-český glosář obsahuje základní pojmy z oblasti práva obchodních společností a jejich český překlad. Termíny jsou uvedeny v abecedním pořadí podle výrazů ve francouzštině.

action , f.	akcie
apport , m.	vkład
associé , m.	společník
- commandité	komplementář
- commanditaire	komandista
actionnaire , m.	akcionář
assemblée , f.	shromáždění
bien , m.	jmění, majetek
brevet , m.	osvědčení
capital , m.	kapitál
- social	základní kapitál
contrat , m.	smlouva
conseil , m.	rada
- de surveillance , f.	dozorčí rada
constitution , f.	založení
constituer	založit
domicile , m.	bydliště

gérant, m.	jednatel
immobilier, -ère	nemovitý
mobilier, -ère	movitý
montant, m.	úhrn(ná částka), obnos
outillage, m.	zařízení, vybavení
part, f.	část
- social	podíl
registre	rejstřík
- de commerce et des sociétés	obchodní a společenský rejstřík
statuts	stanovy, společenská smlouva
société, f.	společnost
- commerciale	obchodní společnost
- anonyme	akciová společnost
- en nom collectif	veřejná obchodní společnost
- à responsabilité limitée	společnost s ručením omezeným
- en commandite simple	komanditní společnost
- en commandite par actions	komanditní společnost na akcie
- par actions simplifiée	zjednodušená akciová společnost

Závěr

V úvodní kapitole této práce jsem si stanovila za cíl prozkoumat právní úpravu obchodních společností v českém a ve francouzském právu včetně jejich historie a základních pramenů a následně tyto dvě úpravy porovnat. Právo obchodních společností je v obou zemích velmi rozsáhlé a komplikované téma, proto jsem se soustředila na základní právní skutečnosti.

V první kapitole jsem se věnovala pramenům obchodního práva v obou zemích obecně. Popsala jsem jejich vývoj a současnou podobu. Na základě toho jsem došla ke dvěma hlavním odlišnostem ve vývoji pramenů obchodního práva. Zatímco ve Francii byl první kodifikovaný obchodní zákoník vytvořen pod vedením Napoleona, tedy samotnými francouzy, Česká republika byla v době přijetí prvního kodifikovaného obchodního zákoníku pod vlivem Habsburské monarchie, přejala tedy habsburský zákoník. Shodným faktem je, že k přijetí obou obchodních zákoníků došlo v 19. století.

Další základní odlišností je fakt, že Napoleonův obchodní zákoník je, ačkoli s četnými úpravami, platný dodnes, zatímco v České republice došlo na téměř půl století ke změně režimu a přijetí nové právní úpravy s veřejnoprávním zaměřením. Zde se potvrzuje má hypotéza o tom, že česká právní úprava byla ovlivněna socialistickou érou v druhé polovině 20. století.

Aktuální právní úprava obchodních společností se rovněž liší. Zatímco ve Francii se obchodní společnosti řídí již zmíněným obchodním zákoníkem, v České republice došlo k 1. 1. 2014 k významné změně, kdy došlo ke zrušení obchodního zákoníku a přesunutí úpravy obchodního práva do nového občanského zákoníku. Obchodní společnosti jsou upraveny odděleně Zákonem o obchodních korporacích.

V následující kapitole jsem se věnovala popisu jednotlivých forem obchodních společností v českém a francouzském obchodním právu. V základních rysech jsou si obě právní úpravy velmi podobné. Nalezneme v nich *veřejnou obchodní společnost*, jejíž závazky ručí společníci celým svým majetkem, *komanditní společnost*, jejíž společníci se dělí na komandisty, ručící do výše nesplacených vkladů a komplementáře, ručící neomezeně. Dále zde najdeme *společnost s ručením omezeným*, jejíž společníci ručí za závazky do výše svých nesplacených vkladů a *akciovou společnost*, kde za

závazky neručí samotní společníci, ale společnost jako taková. Francouzská úprava však tímto nekončí a rozlišuje ještě další formy obchodních společností, a sice *komanditní společnost na akcie a zjednodušenou akciovou společnost*.

Zde se také potvrdila má hypotéza o tom, že francouzská právní úprava obchodních společností poskytuje obchodníkům více možností.

Také z hlediska vzniku, fungování a zániku společnosti jsou si tyto úpravy v zásadě velmi podobné. Poukázala bych pouze na odlišnost týkající se základního kapitálu akciové společnosti, který je u nás v případě založení s veřejnou nabídkou akcií 2 miliony Kč nebo 80 000 €, bez veřejné nabídky akcií potom 200 000 Kč, zatímco ve Francii je to v obou případech 37 000 €.

V třetí části této práce jsem se věnovala rozboru právní terminologie. Vybrala jsem si 10 pojmů spojených se vznikem, fungováním a zánikem obchodních společností ve Francii a následně dohledávala jejich české ekvivalenty. Zatímco pro některé pojmy se mi podařilo najít český ekvivalent (např. *capital social* – základní kapitál), v několika případech se ukázalo, že přesný ekvivalent neexistuje (např. *fonds de commerce*). Oba právní jazyky totiž prošly jiným vývojem a jsou zasazeny do jiného obchodně-právního prostředí.

Obecným shrnutím mé práce tedy je, že ačkoli vychází obě právní úpravy a obchodních společností z jiných pramenů a jsou ovlivněny jiným historickým vývojem, jsou si v zásadních otázkách, spojených se vznikem, fungováním a zánikem obchodních společností velmi podobné.

Résumé

Le présent mémoire de licence a pour objectif la comparaison des normes juridiques concernant les sociétés commerciales en République tchèque et en France. L'objectif secondaire de ce travail est l'analyse des termes français liés au thème concerné et la recherche de ses équivalents tchèques.

A la préface sont mentionnées mes hypothèses : que les normes françaises sont plus nombreuses et offrent plus de possibilités et que les normes tchèques ont été influencés par le régime socialiste.

Le mémoire est divisé en trois parties principales. La première est consacré à la description de l'histoire des sources, institution principales et typologie des sociétés commerciales en République tchèque et en France.

Dans la deuxième partie le mémoire arrive à son fond ce qui est la comparaison des faits décrits dans la partie précédente. Dans cette partie sont mentionnés les ressemblances et les différences des normes juridiques concernant les sociétés commerciales en République tchèque et en France. Il est confronté le développement historique des sources, les institutions principales, la division des sociétés commerciales et les formes des sociétés commerciales avec ces traits principales.

Mes deux hypothèses ont été confirmés dans cette partie. Le Code de commerce du 19e siècle est en vigueur jusqu'au présent malgré son 'décodification' – adoption des lois spéciales. Au contraire en République tchèque les dispositions légales ont été changées par rapport au changement du régime dans la deuxième partie du 20e siècle.

Les traits principales des sociétés commerciales sont très similaires dans les dispositions légales actuelles même si le travail révèle des différences. Parmi les plus remarquables appartient la typologie des sociétés commerciales qui offre plus de possibilités en France. À part de société en nom collectif, société en commandite simple, société à responsabilité limitée et société anonyme qu'on peut trouver en République tchèque, France offre aussi la société en commandite par action et société par action simplifiée. Ce fait confirme ma deuxième hypothèse.

Une brève description des aspects spécifiques du langage du droit tchèque et français et une analyse des termes liés au sujet des sociétés commerciales a été faite dans

la dernière partie du memoire. Les deux langages juridiques ont été développés dans des conditions différentes et son mis dans des environnements différents. Par conséquent il y a plusieurs différences entre les deux. Parmi les dix termes choisis pour cette analyse certains ont des equivalents tchèques exactes (capital social – základní kapitál) et certain pas (fonds de commerce).

Pour conclure j'ai récapitulé mes acquis de l'étude des deux dispositions légales, ainsi que mes acquis d'analyse du langage juridique français dans le domaine du droit des sociétés commerciales. L'objectif de mon memoire a été accompli mais son sujet et très large et ce travail pourrais être impulsion pour un nouveau développement de cette étude.

Použité zdroje a literatura

Právní předpisy – české právo

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Právní předpisy – francouzské právo

Code de commerce – Obchodní zákoník

Code civil – Občanský zákoník

Loi n°66-537 du 24 juillet 1966 - Zákon č.66-537 z 24 července 1966

Décret n°84-406 du 30 mai 1984 – Dekret č. 84-406 z 30. května 1984

Tištěné zdroje – české právo

ŠVARC, Zbyněk et al. *Základy obchodního práva*. 3. vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2011, ISBN 978-80-7380-322-3.

Odborné kolokvium Vysoké školy ekonomické v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, *Evropská terminologie v oblasti ekonomie a práva (se zaměřením na francouzštinu)*, Praha: Oeconomica, 2011, ISBN 978-80-245-1843-5

HOLLÄNDER, Pavel, *Filosofie práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, ISBN 80-86898-96-2

Tištěné zdroje – francouzské právo

BISSARDON, Sébastien, *Guide du langage juridique*, 2e édition, Paris: Litec, 2005, ISBN 2-7110-0552-6

MESTRE, Jacques, PANCRAZI, Marie-Eve, *Droit commercial et aspects de droit international*, 26. édition, Paris: Librairie générale de droit et de jurisprudence, 2003, ISBN 2-275-02374-7

MESTRE, Jacques, *Francouzské obchodní právo s předmluvou Ireny Pelikánové*, 24. vydání Paříž: Orac, 1999, ISBN 80-86199-58-4

Internetové zdroje – české právo

Nový občanský zákoník. *Zrušení obchodního zákoníku* [online]. [cit. dne 26. 4. 2014].

Dostupné na: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/obchodni-korporace/obecne/>

business.center.cz, *Zákon o obchodních korporacích* [online]. [cit. dne 26. 4. 2014].

Dostupné na: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchodni-korporace/>

business.center.cz, *Občanský zákoník* [online]. [cit. dne 26. 4. 2014]. Dostupné na:

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcansky-zakonik/>

Internetové zdroje – francouzské právo

Legifrance, *Code de commerce* [online]. [cit. dne 26. 4. 2014]. Dostupné na:

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000005634379>

Legifrance, *Code civil* [online]. [cit. dne 26. 4. 2014]. Dostupné na:
<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070721&dateTexte=20140427>

Slovníky

VLASÁK, Václav, *Francouzsko-český, česko-francouzský slovník*, Praha, LEDA, 2004, ISBN 80-85927-97-7

PROF. JUDR. Hendrych, Dušan a kolektiv, *Právnícký slovník*, 2. rozšířené vydání, Praha: C. H. Beck, 2003, ISBN 80-7179-740-5

BRAUDO, Serge, *Dictionnaire juridique*, Dostupné na: <http://www.dictionnaire-juridique.com/>